

Carlota Lukumí, rebellen leider op Cuba

Carlota, ook wel bekend als 'La Negra Carlota', was een Cubaanse tot slaaf gemaakte vrouw van Yoruba-afkomst. Ze leefde begin 19^e eeuw. Er wordt gezegd dat tot slaaf gemaakte mensen uit Yoruba "Lukumí" werden genoemd, naar de Yoruba-term 'oluikumi', wat 'mijn goede vriend van vertrouwen' betekent. Mogelijk is dit na de trans-Atlantische reis veranderd in 'lukumí'.

Carlota was een van de drie vrouwelijke leiders van opstanden van tot slaaf gemaakte Afrikanen in Cuba die tegen het wrede systeem vocht. In 1843 leidde ze de opstand van de suikermolen Triumvirato in de provincie Matanzas,. Met drums als geheim communicatiemiddel — zogenaamde 'Talking drums' of een Tama — hebben Carlota en haar strijders vele mensen bevrijd, de slavenketens gebroken, en de gewapende opstand uitgebreid naar minstens vijf andere plantages in het gebied.

In 1844 werd Carlota gevangen genomen tijdens een gevecht bij de San Rafael-molen. De gezaghebbers arrangeerden een wrede doodstraf waarbij ze aan paarden werd gebonden die in tegengestelde richtingen gestuurd werden tot ze uit elkaar werd gescheurd en haar lichaam onherkenbaar misvormd was. Het jaar 1844 werd bekend als het 'jaar van de zweepslagen', vanwege de bloedige repressie tegen Afrikaanse afstammelingen, zowel tot slaaf gemaakte als bevrijde mensen.

Haar naam werd in 1980 gegeven aan Cuba's operatie 'Black Carlota' in Zuid-Afrika, ter ondersteuning van de People's Movement for the Liberation of Angola. Dit leidde tot de strijd om 'Cuito Cuanavale' en resulteerde in een nederlaag van het Zuid-Afrikaanse leger. Uiteindelijk droeg dit ook bij aan de onderhandelingen waarmee een einde kwam aan de apartheid.

Vandaag staat het standbeeld van Carlota, als monument voor haar opstand, tussen de restanten van de Triumvirato-suikermolen in Cuba. De bijdrage van vrouwen van Afrikaanse afkomst in de ontwikkeling van Cuba wordt vaak niet erkend. Het verhaal van Carlota geeft daarom een belangrijk inzicht in de rol van vrouwen in de geschiedenis van deze samenleving.